

НАКАЗ

Генерального штабу Збройних Сил України

04.01.2017

м. Київ

№ 4

Про затвердження Інструкції
з організації інформаційно-
пропагандистського забезпечення
у Збройних Силах України

Відповідно до Указу Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України”, з метою впровадження досвіду організації інформаційно-пропагандистського забезпечення в ході проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України, що додається.
2. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Начальник Генерального штабу – Головнокомандувач
Збройних Сил України
генерал армії України

В.М.МУЖЕНКО

ІНСТРУКЦІЯ
з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення
у Збройних Силах України

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України (далі – Інструкція) визначає мету, завдання, основні напрями, зміст та порядок організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України.

1.2. Інформаційно-пропагандистське забезпечення – це цілеспрямована діяльність органів військового управління, командувачів, командирів (начальників), посадових осіб структурних підрозділів морально-психологічного забезпечення щодо інформаційного впливу на свідомість особового складу з метою зміцнення його морально-психологічного стану, формування і поширення ідейних переконань, національних цінностей, стійкої мотивації та готовності до збройного захисту державного суверенітету, територіальної цілісності України, адекватного розуміння військовослужбовцями воєнно-політичної та суспільно-політичної обстановки, завдань, покладених на війська (сили), умов та особливостей їх виконання.

1.3. Інформаційно-пропагандистське забезпечення є складовою морально-психологічного забезпечення та організовується в загальній системі підготовки та застосування Збройних Сил України з урахуванням специфіки завдань, що виконуються військовими частинами (підрозділами).

1.4. Основними завданнями інформаційно-пропагандистського забезпечення є:

збір, аналіз та оцінювання суспільно-політичної обстановки в районі (регіоні, операційній зоні) дій і підготовка висновків щодо неї;

організація внутрішніх комунікацій командувачів, командирів (начальників) з особовим складом органів військового управління, військових частин (підрозділів);

виховання в особового складу Збройних Сил України почуття патріотизму, відповідальності за дотримання положень Конституції України, дисциплінованості, вірності Військовій присязі, Бойовому прапору, бойовим традиціям (братерству), готовності до саможертвності в ім'я Батьківщини;

утвердження любові військовослужбовців Збройних Сил України до Батьківщини, їх духовності, моральності, шанобливого ставлення до

національних надбань Українського народу, наслідування найкращих прикладів мужності та звитяги борців за свободу та незалежність України як з історичного минулого, так і захисників, які сьогодні відстоюють суверенітет та територіальну цілісність держави у боротьбі із зовнішньою агресією;

роз'яснення особовому складу причин, характеру і мети війни (збройного конфлікту, бойових дій), зовнішньополітичної та внутрішньополітичної обстановки, завдань Збройних Сил України;

організація і керівництво національно-патріотичною підготовкою особового складу військ (сил);

роз'яснення наказів командувачів, командирів (начальників), командирське (оперативне, бойове) інформування особового складу про хід підготовки і ведення операцій (бойових дій);

мобілізація (мотивація) військовослужбовців на безумовне виконання поставлених завдань;

організація інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань практичної реалізації соціальних гарантій військовослужбовців та членів їх сімей;

налагодження та підтримання внутрішньої та зовнішньої комунікації з питань соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей;

формування в особового складу впевненості в правильності прийнятих рішень командування, у надійності та ефективності штатної зброї і бойової техніки, зміцнення віри у перемогу над противником;

поширення бойового досвіду, прикладів мужності, пропаганда героїзму, взаємодопомоги, товариських взаємовідносин, традицій бойового братерства;

пропаганда героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеї свободи, соборності та державності;

військово-патріотичне виховання особового складу Збройних Сил України;

пропаганда здорового способу життя серед військовослужбовців і членів їх сімей;

забезпечення культурологічних потреб військовослужбовців, організація відпочинку і дозвілля особового складу Збройних Сил України;

сприяння в організації забезпечення духовних потреб військовослужбовців (душпастирська опіка);

участь у заходах щодо прогнозування, запобігання та нейтралізації наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу противника;

організація співпраці з представниками органів місцевої влади, ЗМІ, громадських, волонтерських та релігійних організацій тощо.

1.5. Інформаційно-пропагандистське забезпечення здійснюється за такими напрямками:

внутрішньо-комунікаційна робота;

військово-патріотична робота;
культурологічна робота;
забезпечення технічними засобами пропаганди.

1.6. Загальне керівництво організацією інформаційно-пропагандистського забезпечення покладається на командирів (начальників).

Відповідальність за організацію і стан інформаційно-пропагандистського забезпечення покладається на посадових осіб структурних підрозділів морально-психологічного забезпечення.

2. Організація та проведення внутрішньо-комунікаційної роботи

2.1. Внутрішньо-комунікаційна робота – це напрямок інформаційно-пропагандистського забезпечення військових частин (підрозділів), військових навчальних закладів, установ та організацій Збройних Сил України, що здійснюється в системі інформаційної роботи посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників) через сукупність дій, пов'язаних з обробкою і передачею інформації до особового складу шляхом спілкування.

2.2. Внутрішньо-комунікаційна робота реалізується шляхом:
налагодження комунікаційного процесу;
систематичного та цільового проведення командирського (бойового) інформування з особовим складом військової частини (підрозділу);
аналізу проведених дій;
забезпечення методичними матеріалами, необхідними для організації інформаційної роботи з особовим складом в будь-яких умовах обстановки;
душпастирської опіки військовослужбовців.

2.3. Головна мета внутрішньо-комунікаційної роботи – формування довіри до військово-політичного керівництва держави та військового командування, встановлення зворотного зв'язку з підпорядкованим особовим складом, його готовності до виконання завдань, підтримання і відновлення морально-психологічного стану.

2.4. Видами внутрішньо-комунікаційної роботи є:
командирське інформування;
бойове інформування;
національно-патріотична підготовка;
аналіз проведених дій.

2.5. Основні принципи внутрішньо-комунікаційної роботи:
національно-патріотична спрямованість;
співпраця, зворотність зв'язку між суб'єктами комунікації;
доступність, достовірність, обґрунтованість, об'єктивність, оперативність та наочність доведення інформації;
практична спрямованість змісту інформаційних матеріалів та зв'язок із завданнями, що вирішують військові частини (підрозділи);
мотивованість;
системність та послідовність;

гнучкість;
простота;
доцільність.

2.6. Основними методами внутрішньо-комунікаційної роботи є:

переконання;
пояснення;
показ (демонстрація, ілюстрація);
аналіз конкретних ситуацій.

2.7. Основними формами внутрішньо-комунікаційної роботи є:

індивідуальна та колективна бесіда;
перегляд (прослуховування) інформаційних теле-, радіопрограм,
цільових (тематичних) аудіовізуальних матеріалів тощо;
обговорення;
інструктаж;
групове та індивідуальне консультування;
брифінг з актуальних питань;
виступ;
заслуховування;
вивчення анонімних заяв;
дискусія;
вшанування кращих військовослужбовців.

2.8. Командирське інформування

2.8.1. Командирське інформування – це вид внутрішньо-комунікаційної роботи посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників), який реалізується під час підготовки і виконання завдань за призначенням через спілкування (групове, індивідуальне) з особовим складом з метою формування необхідних національно-ідейних переконань, підтримання і відновлення його морально-психологічного стану.

2.8.2. Основними завданнями командирського інформування є:

налагодження та підтримання внутрішньої комунікації з особовим складом військової частини (підрозділу);
проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з особовим складом військової частини (підрозділу) в будь-яких умовах обстановки;
навчання командирів (начальників) за підпорядкованістю ефективним методикам внутрішніх і зовнішніх комунікацій;
забезпечення прикладними інформаційними і методичними матеріалами, необхідними для роботи з особовим складом в умовах ведення бойових дій.

2.8.3. Зміст командирського інформування визначає орган військового управління, командир (начальник) відповідно до обстановки і завдань, що виконуються. Він може включати: доведення висновків з оцінки суспільно-політичної обстановки, а також дисциплінарні, соціально-правові, матеріально-технічні, фінансові та інші службові питання (за необхідністю).

2.8.4. Командирське інформування проводять командувачі, командири (начальники) усіх рівнів.

2.8.5. До проведення командирського інформування залучаються:
в органах військового управління – особовий склад органу військового управління;

у з'єднаннях, військових частинах, військово-навчальних закладах – особовий склад управлінь, командири батальйонів (дивізіонів) та їм рівні;

у батальйонах (дивізіонах) – командири рот (батарея), взводів, головні сержанти;

у ротах (батареях), взводах, відділеннях та їм рівних – особовий склад підрозділу.

2.8.6. Місце, час, тема і тривалість командирського інформування визначається командувачем, командиром (начальником) самостійно (особисто), або органом військового управління за окремим розпорядженням.

В системі командирського інформування також проводиться цільове інформування. Порядок проведення командирського (цільового) інформування наведений у додатку 1, 2 до Інструкції.

2.8.7. Командирське інформування особового складу має досягти таких результатів:

сформовані переконання військовослужбовців щодо свідомого виконання обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності, територіальної цілісності і недоторканності України;

довіра військовослужбовців до командирів (начальників), військового командування;

інформованість особового складу щодо актуальної інформації про суспільно-значущі події, рішення військово-політичного керівництва держави щодо зміцнення обороноздатності країни;

своєчасне упередження і спростування неправдивої інформації навколо діяльності вищого військово-політичного керівництва, органів військового управління, військових частин Збройних Сил України, яка може негативно впливати на морально-психологічний стан особового складу;

знання особовим складом стану воєнно-політичної, суспільно-політичної та бойової обстановки в районах виконання завдань за призначенням, а також мети та завдань, що стоять перед військовою частиною (підрозділом);

володіння особовим складом інформацією щодо соціально-правових, фінансових, матеріально-технічних, кадрових, навчально-бойових та інших питань;

розуміння особовим складом необхідності досягати професійної майстерності та морально-психологічної готовності до дій в будь-яких умовах обстановки;

дотримання військовослужбовцями вимог Військової присяги, виконання наказів командирів (начальників);

розуміння факторів та чинників, які використовує противник для здійснення негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад та місцеве населення;

знання військовослужбовцями можливих каналів розповсюдження негативної інформації, визначення верств, груп особового складу та населення, що найбільш піддаються негативному впливу.

2.8.8. Основними методами командирського інформування є:
доведення інформації;
роз'яснення;
дискусія (обговорення);
показ (демонстрація, ілюстрація);
аналіз конкретних ситуацій.

2.8.9 Засоби, які необхідно використовувати в ході підготовки і проведення заходів командирського інформування:

інформаційні бюлетені;
інформаційні вісники;
бойові бюлетені;
буклети;
листівки;
звернення;
періодичні друковані видання;
тематичні відеофільми;
повідомлення теле- радіо новин, національно-ідеологічний контент яких співпадає з тематикою командирського інформування;
офіційні портали (Інтернет-ресурси) вищого військово-політичного керівництва держави та органів державної влади.

2.9. Бойове інформування

2.9.1. Бойове інформування – це вид внутрішньо-комунікаційної роботи командира (начальника) для оперативного доведення інформації особовому складу про бойову обстановку, що склалася, порядок і умови виконання бойових завдань.

2.9.2. Бойове інформування проводять особисто командири (начальники) тактичного рівня управління (від відділення (розрахунку) до батальйону (дивізіону) включно. Відповідно до змін бойової обстановки вони можуть уточнювати зміст бойового інформування.

2.9.3. Основним методом бойового інформування є пояснення.

Методика проведення бойового інформування наведена у додатку 2 до Інструкції.

2.10. Національно-патріотична підготовка

2.10.1. Національно-патріотична підготовка – це вид внутрішньо-комунікаційної роботи посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників), який здійснюється у загальній системі підготовки військ (сил), з метою формування і розвитку у військовослужбовців відповідних світоглядних установок, ідейних переконань та морально-бойових якостей, необхідних для ефективного виконання поставлених завдань у будь-яких умовах обстановки.

2.10.2. Основними завданнями національно-патріотичної підготовки особового складу є:

формування національно-патріотичної свідомості особового складу Збройних Сил України;

формування морально-психологічної готовності до виконання бойових завдань із захисту незалежності та територіальної цілісності України на основі світоглядних установок, національних цінностей і традицій;

доведення до особового складу основ утвердження української державності, які своїм змістом формують і розвивають національні і громадянські світоглядні позиції, ціннісні орієнтації, морально-психологічну готовність до збройного захисту держави;

розвиток в особового складу мотивації до військово-професійної діяльності;

пропагування та популяризація традицій духовно-культурної самобутності українського народу, української мови, героїки боротьби за незалежність, територіальну цілісність України;

захист особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу.

2.10.3. Порядок організації та особливості проведення занять з національно-патріотичної підготовки визначаються Інструкцією з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних Силах України.

2.11. Аналіз проведених дій

2.11.1. Аналіз проведених дій – це вид внутрішньо-комунікаційної роботи посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників), призначений для організації професійного спілкування і обговорення події (завдання, ситуації), що впливає на досягнення результатів і дотримання вимог та дозволяє особовому складу самостійно визначити особистий рівень підготовки та шляхи її удосконалення.

2.11.2. Аналіз проведених дій забезпечує:

особисте розуміння дій (ситуацій) кожним військовослужбовцем, командиром (начальником);

оцінку сильних та слабких сторін підрозділу з різних точок зору;

некаральну атмосферу і розвиток критичного мислення командирів (начальників) та особового складу;

налагодження комунікації і зворотного зв'язку командирів (начальників) з особовим складом, що забезпечує спільне розуміння дій і розвиток злагодженості під час виконання завдань за призначенням.

2.11.3. Методика аналізу проведених дій наведена у додатку 3 до Інструкції.

3. Організація та проведення військово-патріотичної роботи

3.1. Військово-патріотична робота – це напрямок інформаційно-пропагандистського забезпечення, який полягає у цілеспрямованій та плановій діяльності посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників) щодо формування в особового складу Збройних Сил України патріотизму, національної самосвідомості, підтримання його морально-психологічної і військово-професійної готовності і мотивації до виконання завдань за призначенням.

3.2. Військово-патріотична робота реалізується шляхом: утвердження в свідомості особового складу військ (сил) почуття патріотизму, особистої відданості, особистої відданості українському народу, формування у військовослужбовців загальнолюдських цінностей, національної гордості, поваги до культурного та історичного минулого України через усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами громадянина та його готовності до виконання свого громадянського обов'язку щодо захисту Батьківщини.

3.3 Основними методами військово-патріотичної роботи є:
переконавання;
показ (демонстрація, ілюстрація);
особистий приклад.

3.4. Основними формами військово-патріотичної роботи є:
бесіда;
вшанування героїв;
конференція;
Дні відкритих дверей військової частини, “Урок мужності”;
конкурс військово-професійної майстерності;
військово-патріотичний фестиваль;
військово-патріотичний збір.

3.5. Основними завданнями військово-патріотичної роботи є:
формування в особового складу Збройних Сил України національної свідомості, відданості Військовій присязі на вірність Українському народові, готовності до оборони України від зовнішньої агресії, забезпечення захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності;

підтримка, розвиток та пропаганда військових традицій Українського народу, сформованих на всіх етапах національного державотворення;

виховання особового складу Збройних Сил України на прикладах мужності та героїзму учасників антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей;

утвердження в свідомості військовослужбовців гордості за належність до Збройних Сил України, виду (роду, сил) Збройних Сил України, військової частини, підрозділу;

організація взаємодії органів військового управління з органами державної влади та місцевого самоврядування, навчальними закладами, інститутами громадянського суспільства щодо спільного проведення загальнонаціональних та військово-патріотичних заходів в місцях дислокації військ (сил);

підвищення престижу військової служби;

сприяння органам державної влади та місцевого самоврядування, організаціям громадянського суспільства у формуванні національно-патріотичної свідомості у дітей та молоді, їх готовності до захисту своєї держави.

3.6. Порядок організації заходів військово-патріотичної роботи у Збройних Силах України визначається Програмою військово-патріотичного виховання у Збройних Силах України та Перспективним планом її реалізації, що затверджуються відповідним наказом Генерального штабу Збройних Сил України.

4. Організація та проведення культурологічної роботи

4.1. Культурологічна робота – це напрямок інформаційно-пропагандистського забезпечення, який полягає у цілеспрямованій діяльності посадових осіб органів військового управління, командирів (начальників) щодо організації заходів дозвілля і відпочинку військовослужбовців, працівників Збройних Сил України та членів їх сімей. Вона ґрунтується на засадах української культури та мистецтва, багатовікових національних звичаях і традиціях.

4.2. Культурологічна робота реалізується шляхом: проведення культурно-мистецьких заходів, які спрямовані на формування та підтримання стійкого морально-психологічного стану, зняття негативних емоційних наслідків, відновлення моральних, психічних та фізичних сил, мобілізації особового складу військ (сил) на успішне виконання завдань за призначенням.

4.3 Основними формами культурологічної роботи є:

концерт;

вистава;

перегляд кіно- і відеофільмів та телевізійних передач;

обговорення творів літератури та мистецтва;

заходи відпочинку;

огляд-конкурс;

виставка;

зустріч з видатними особистостями;
екскурсія;
вшанування кращих військовослужбовців.

4.4. Основними методами культурологічної роботи є:
самодіяльна художня творчість;
театралізація;
творчі змагання;
імпровізація.

4.5. Основними завданнями культурологічної роботи є:
організація та проведення заходів культурологічного забезпечення для особового складу Збройних Сил України, насамперед тих, хто виконує завдання поза пунктами постійної дислокації;

спрямування сил і засобів військових закладів культури на організацію заходів, виходячи із пріоритетних завдань, які стоять перед Збройними Силами України;

запровадження стандартів НАТО у сфері військової культури, відпочинку та дозвілля військовослужбовців і членів їх сімей;

адаптація форматів проведення заходів культурологічної роботи до умов обстановки, з урахуванням завдань, які виконуються особовим складом, його потреб та запитів;

забезпечення конструктивної взаємодії органів військового управління, сил і засобів сфери культури Збройних Сил України з органами державної влади, місцевого самоврядування, організаціями громадянського суспільства у задоволенні культурологічних потреб особового складу Збройних Сил України;

пріоритетність організації заходів культурологічного забезпечення, спрямованих на героїзацію образу захисника Батьківщини, увічнення пам'яті тих, хто віддав життя за її незалежність та територіальну цілісність;

сприяння розвитку військових традицій, згуртованості колективів, пропагуванню військової служби, специфіки видів, родів військ, військових спеціальностей;

забезпечення проведення заходів, спрямованих на розвиток самодіяльної художньої творчості серед особового складу, проведення різноманітних мистецьких фестивалів та конкурсів;

організація удосконалення матеріальної бази та розвитку мережі військових закладів культури з урахуванням завдань, які стоять перед Збройними Силами України.

4.6. Порядок організації заходів культурологічної роботи у Збройних Силах України уточнюється щороку в Організаційно-методичних вказівках структурним підрозділам морально-психологічного забезпечення щодо організації морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України.

5. Забезпечення технічними засобами пропаганди

5.1. Забезпечення технічними засобами пропаганди – це комплекс організаційних, фінансово-економічних, техніко-експлуатаційних обліково-операційних та інших заходів, спрямованих на укомплектування військових частин технічними засобами пропаганди відповідно до штатно-табельної потреби.

5.2. Забезпечення технічними засобами пропаганди реалізується шляхом: своєчасного та повного забезпечення військ (сил) технічних засобів пропаганди відповідно до встановлених норм та потреб; оптимального їх розподілу у військових частинах (підрозділах); їх правильної експлуатації та обслуговування; впровадження передового досвіду їх використання (удосконалення, модернізації).

5.3. Порядок забезпечення технічними засобами пропаганди визначається Інструкцією з організації забезпечення Збройних Сил України технічними засобами пропаганди.

6. Особливості використання засобів наочної агітації

6.1. Використання засобів агітації, наочного впливу і реклами в інтересах інформаційно-пропагандистського забезпечення здійснюється з метою висвітлення заходів, що проводить держава для зміцнення обороноздатності, завдань розвитку Збройних Сил України, підвищення престижу військової служби, мобілізації особового складу на зразкове виконання завдань військової служби, формування у військовослужбовців морально-психологічної готовності до дій в бойовій обстановці, почуття гордості за належність до Збройних Сил України.

6.2. Наочна агітація у військовій частині (плакати, стенди, білборди, лайтбокси, відеоборди, панно, архітектурні споруди, конструкції архітектурно-художніх елементів, рекламна друкована та сувенірна продукція, тощо) має бути актуальною, змістовною, переконливою, оперативною, дієвою, пов'язаною із завданнями, які виконує військова частина (підрозділ).

6.3. Перелік об'єктів наочної агітації та зміст інформації, необхідної для розміщення в наочній агітації військових частин (підрозділів), визначається органами військового управління, командирами (начальниками) відповідно до завдань, які виконуються, і кінцевої мети підготовки особового складу.

6.4. Для організації інформаційно-пропагандистського забезпечення під час проведення заходів бойової підготовки в польових умовах (за межами пунктів постійної дислокації), виконання бойових та спеціальних завдань обладнуються:

в базових таборах бригад (полків, батальйонних тактичних груп) – інформаційно-довідкові пункти;

в органах військового управління та окремих підрозділах – похідні

комплекти наочної агітації (пересувні інформаційні стенди).

7. Оцінювання суспільно-політичної обстановки в районі (регіоні, операційній зоні) дій і підготовка висновків щодо неї

7.1. Основним завданням оцінювання суспільно-політичної обстановки є визначення рівня впливу (небезпеки) чинників суспільно-політичної обстановки на хід виконання військами (силами) завдань за призначенням, виявлення об'єктивно існуючих настроїв, думок, лідерів, потреб і запитів населення у певному регіоні (районі) та тенденції їх можливого розвитку.

7.2. Порядок оцінювання суспільно-політичної обстановки визначається Інструкцією з оцінювання суспільно-політичної обстановки в районах дислокації та виконання завдань за призначенням військовими частинами (підрозділами) Збройних Сил України.

8. Організація планування, підготовки та підбиття підсумків проведення заходів інформаційно-пропагандистського забезпечення

8.1. Порядок планування та організації інформаційно-пропагандистського забезпечення, тематика, терміни, форми і методи проведення заходів визначаються старшими начальниками за підпорядкованістю відповідно до завдань, які виконуються, і кінцевої мети підготовки особового складу.

8.2. Аналіз стану організації та проведення інформаційно-пропагандистського забезпечення особового складу у військовій частині здійснюють штаби, структурні підрозділи морально-психологічного забезпечення в загальній системі підбиття підсумків підготовки та застосування військ (сил).

8.3. Організація інформаційно-пропагандистського забезпечення передбачає координування діяльності сил і засобів морально-психологічного забезпечення, впорядкування та об'єднання їх зусиль з метою виконання запланованих заходів, досягнення поставленої мети.

8.4. Планування інформаційно-пропагандистського забезпечення здійснюється в загальній системі планування заходів морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України.

8.5. Особливості порядку планування, підготовки та проведення заходів інформаційно-пропагандистського забезпечення визначається щороку в Організаційно-методичних вказівках структурним підрозділам морально-психологічного забезпечення щодо організації морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України.

9. Організація забезпечення виконання завдань інформаційно-пропагандистського забезпечення

9.1. Фінансове забезпечення заходів інформаційно-пропагандистського забезпечення здійснюється в межах кошторисних призначень Міністерства оборони України.

9.2. Донесення з інформаційно-пропагандистського забезпечення здійснюється відповідно до Табеля термінових донесень.

Начальник Головного управління
морально-психологічного забезпечення
Збройних Сил України
генерал-майор

О.Л.ГРУНТКОВСЬКИЙ

Додаток 1
до Інструкції з організації
інформаційно-пропагандистського
забезпечення у Збройних Сил
України
(пункт 2.8.6)

ПОРЯДОК проведення командирського інформування

Командирське інформування проводиться щодня особисто командиром підрозділу (військової частини, з'єднання) або за його вказівкою відповідним командиром (начальником).

Структура командирського інформування складається з трьох частин: вступ (звернення, оголошення теми, розкриття мети (до 1 хв.); основна частина (доведення інформації, пояснення сутності питання (до 10 хв.); висновки (відповіді на запитання (до 3 хв.).

Порядок проведення командирського інформування наведено у таблиці.

№ з/п	Категорія командирів (начальників)	Категорія, з якою проводиться	Періодичність, час
1	2	3	4
1	Начальники структурних підрозділів ГШ ЗС України.	Підпорядковані офіцери, сержанти, працівники ЗС України.	1 раз на тиждень (до 10 хв.)

2	Командувачі видів, ВДВ, сил спеціальних операцій ЗС України, головні сержанти*.	Командувачі (заступники командувачів), головні сержанти оперативних (повітряних) командувань.	1 раз на тиждень (до 10 хв.)
3	Командувачі (заступники командувачів), головні сержанти оперативних (повітряних) командувань*.	Заступники командувачів, командири військових частин, начальники управлінь (відділів, відділень), головні сержанти оперативних (повітряних) командувань.	1 раз на тиждень (до 10 хв.)
4.	Начальники управлінь, відділів, відділень, груп (оперативних (повітряних) командувань)	Підпорядковані офіцери, сержанти, прапорщики ЗС України	1 раз на тиждень (до 10 хв.)
1	2	3	4
4	повітряних) командувань (головні сержанти)*, начальники (заступники) установ та закладів ЗС України.		
5	Командир (заступники), головний сержант бригади (полку)* та їм рівних.	Офіцери управління, командири, головні сержанти батальйону (дивізіону).	1 раз на тиждень (до 10 хв.)
6	Командир, головний сержант батальйону (дивізіону)* та їм рівних.	Офіцери управління, командири (заступники), головні сержанти рот (батарей).	Щодня (до 5 хв.)
7	Командир, головний сержант роти (батареї)* та їм рівних.	Командири взводів головні сержанти взводів.	Щодня (до 5 хв.)
8	Командир взводу (головний сержант*).	Солдати, сержанти взводу.	Щодня (до 5 хв.)
9	Командир відділення.	Солдати відділення.	Щодня (до 5 хв.)

Примітка. Зміст, час та місце командирського інформування може визначати як командир (начальник), так і вищий орган військового управління, враховуючи обстановку і завдання, що виконує особовий склад та його морально-психологічний стан.

*Головні сержанти (старшини) проводять командирське інформування як із солдатами, так із головними сержантами (старшинами) визначеної категорії.

Начальник Головного управління
морально-психологічного забезпечення
Збройних Сил України
генерал-майор
О.Л.ГРУНТКОВСЬКИЙ

Додаток 2
до Інструкції з організації
інформаційно-пропагандистського
забезпечення у Збройних Силах
України
(пункт 2.8.6)

ПОРЯДОК проведення цільового інформування

Цільове інформування проводиться особисто командиром підрозділу (військової частини, з'єднання) або за його вказівкою відповідним командиром (начальником). Рішенням командира батальйону (дивізіону), командира роти (батареї) заступники зазначених командирів можуть проводити цільове інформування з особовим складом визначених рот (батареї) та взводів.

Зміст, час та місце цільового інформування може визначати як командир (начальник), так і вищий орган військового управління, враховуючи обстановку і завдання, що виконує особовий склад та його морально-психологічний стан.

Порядок проведення цільового інформування наведено у таблиці.

№ з/п	Категорія командирів (начальників)	Категорія, з якою проводиться	Періодичність, час
1	2	3	4
1	Начальники структурних підрозділів ГШ ЗС України.	Підпорядковані офіцери, сержанти, працівники ЗС України.	1 раз на місяць (до 20 хв.) –
2	Командувачі видів, ВДВ, сил спеціальних операцій ЗС	Офіцери, сержанти, працівники ЗС України структурних підрозділів штабу	1 раз на місяць (до 20 хв.)

	України, (заступники командувачів, керівники структурних підрозділів штабу командувань).	командувань видів та їм рівних.	
3	Командувачі (заступники командувачів), оперативних (повітряних)	Офіцери, сержанти, працівники ЗС України штабу оперативних (повітряних) командувань та їм	1 раз на місяць (до 20 хв.)
1	2	3	4
	командувань.	рівних.	
4	Командир (заступники), бригади (полку) та їм рівних.	Офіцери управління, особовий склад штабу, командири батальйонів (дивізіонів), головні сержанти бригади (полку).	1 раз на місяць (до 20 хв.)
5	Командир, (заступники), батальйону (дивізіону) та їм рівних.	Офіцери управління, особовий склад штабу, головні сержанти батальйонів (дивізіонів) та особовий склад визначених рот (батареї).	2 рази на місяць (до 20 хв.)
6	Командир, (заступники), роти (батареї) та їм рівних.	Командири взводів головні сержанти взводів та особовий склад визначених взводів.	2 рази на місяць (до 20 хв.)
7	Командир взводу.	Солдати, сержанти взводу.	2 рази на місяць (до 20 хв.)

Начальник Головного управління
морально-психологічного забезпечення
Збройних Сил України
генерал-майор

О.Л.ГРУНТКОВСЬКИЙ

Додаток 3
до Інструкції з організації
інформаційно-пропагандистського
забезпечення у Збройних Силах
України (пункт 2.9.3.)

МЕТОДИКА бойового інформування

Бойове інформування особового складу в бойовій обстановці проводиться щодня командиром підрозділу (начальником), або визначеною ним посадовою особою. У разі неможливості проводити бойове інформування командир має право доручити його проведення одному з заступників (головному сержанту), який володіє інформацією, методикою бойового інформування і знає обстановку, що склалася. Місце проведення визначає командир підрозділу. Бойове інформування проводиться з особовим складом солдатської і сержантської категорії перед виконанням бойового завдання. Час проведення може бути обумовлений обстановкою, змістом розпорядчих документів, однак не повинен перевищувати 10-15 хвилин (з урахуванням обов'язкового виділення часу на уточнюючі запитання підлеглих).

Сутність методики бойового інформування полягає у доведенні командиром (начальником) загальної інформації до особового складу підрозділу про порядок виконання бойового (навчально-бойового) завдання способом відповіді на структуровані запитання:

1. Що? (командир (начальник) доводить інформацію про те, що відбувається зараз або має бути найближчим часом, доводить зміст завдання підрозділу, що треба виконати).

2. Де? (командир (начальник) доводить (показує) конкретне місце (населений пункт, об'єкт, позицію, рубіж) виконання завдань тощо).

3. Коли? (командир (начальник) доводить інформацію про час виконання завдань).

4. Як? (командир (начальник) доводить інформацію про способи і особливості виконання рішень, бойових (навчально-бойових) завдань, розпоряджень і наказів).

5. Для чого? Чому? (командир (начальник) розкриває важливість, причини, мету і результати, які треба досягти).

Командир (начальник), відповідно до змін бойової обстановки, може додавати інформацію, що необхідна особовому складу, але не передбачена вищезазначеними запитаннями.

Начальник Головного управління
морально-психологічного забезпечення
Збройних Сил України
генерал-майор

О.Л.ГРУНТКОВСЬКИЙ

Додаток 4
до Інструкції з організації
інформаційно-пропагандистського
забезпечення у Збройних Силах
України
(пункт 2.11.3)

МЕТОДИКА
аналізу проведених дій

Вступ та правила.

Аналіз проведених дій (далі – АПД) – це динамічне, об’єктивне, обговорення особливостей виконання завдань особовим складом відповідно до вимог (стандартів). Кожен військовослужбовець може і повинен брати участь в АПД, якщо в нього є розуміння, інформація, погляди чи питання, що допоможуть підрозділу визначити та підсилити слабкі сторони та укріпити сильні.

АПД дозволяє максимізувати користь від підготовки і діяльності шляхом дозволу особовому складу, незалежно від звання і посади навчитися чогось один в одного. АПД не оцінює успіх чи невдачу під час підготовки і діяльності. Завжди будуть слабкі сторони, які потрібно посилити та сильні сторони, що потрібно утримувати і удосконалювати.

Основними видами АПД є: формальний і неформальний.

Командири (начальники) здійснюють АПД особисто одразу ж після закінчення виконання завдань (вправ, нормативів, фаз або етапів підготовки тощо) чи під час логічних перерв. Важлива відмінність між двома видами АПД полягає в тому, що для формального командирам (начальникам) необхідне більш ретельне планування, координація та підготовка, ніж для неформального.

Порівняльну характеристику традиційного критичного розбору виконання та АПД наведено у таблиці.

№ з/п	Характеристика аналізів (розборів, підсумків)	Традиційний критичний розбір виконання	Аналіз проведених дій
1	2	3	4
1	Залучення особового складу.	Особовий склад пасивний.	Особовий склад бере активну участь в обговоренні.
2	Головна тема обговорень.	Зроблені помилки.	Хід подій.
3	Атмосфера.	Захисного характеру (замкнута).	Відкрита і сприятлива для обговорення.
4	Стиль викладання.	Традиційна доповідь.	Спрямований на формулювання

			висновків та винесення уроків з певних дій.
1	2	3	4
5	Напрямок спілкування.	Односторонній характер (монолог) від командира (начальника) до учасників.	Двосторонній характер (діалог) комунікації командира (начальника) з учасниками.
6	Джерело інформації: Чому це відбулось?	Тільки від командирів (начальників), контролерів (спостерігачів, посередників).	Від всіх залучених учасників (і командирів (начальників), і підлеглих).
7	Джерело інформації: Що відбулось?	Суб'єктивне оцінювання.	Об'єктивні показники (всебічна інформація від усіх учасників).

Формальний АПД відбувається в кінці підготовки, виконання бойових (навчально-бойових) завдань тощо. Це добре сплановані, документовані дії з підбиття підсумків досягнення результатів поставлених цілей.

Особливості проведення формального АПД:

присутні старші командири (начальники), військовослужбовці інших підрозділів;

необхідно більше часу для підготовки і проведення;

використовуються комплексні (складні) інформаційно-довідкові аналітичні матеріали;

запланований заздалегідь;

проводиться у відповідно оснащеному місці.

Неформальний АПД проводиться під час підготовки, виконання бойових (навчально-бойових) завдань або в кінці навчального заняття, виконання вправ (нормативів) з бойової підготовки, після подій, ситуацій тощо.

Неформальний АПД командири (начальники) можуть провести на місці виконання завдань, у визначений час. Він, зазвичай, використовується для досягнення:

об'єктивної оцінки виконання завдання відповідно до встановлених вимог (стандартів);

визначення сильних та слабких сторін підготовки як окремих військовослужбовців, так і підрозділу в цілому;

розроблення пропозицій щодо покращення виконання завдання.

Неформальний АПД забезпечує командир (начальнику) негайний зворотний зв'язок як індивідуально з кожним військовослужбовцем, так із групами (підрозділами) під час їх навчання, виконання завдань за призначенням тощо. Ідеї та пропозиції до рішення, що отримує командир (начальник) під час неформального АПД від особового складу можуть

негайно бути втіленими, якщо навчання (виконання завдань) все ще триває. Зазвичай, командири (начальники) аналізують діяльність (виконання завдань), все те, що вони можуть використати як проблемні питання для обговорення під час формального АПД.

Учасники неформального АПД активно залучаються до процесу обговорення (комунікації). Вони вивчають, що робити, як це робити краще та важливість розуміння їхніх ролей у ретельному плануванні виконання завдання. Тоді вони знатимуть як його виконати відповідно до вимог (стандартів).

Найбільш суттєвою різницею між формальним та неформальним АПД є: неформальний АПД потребує менше ресурсів (засобів) та менше, якщо це необхідно, допомоги від старших командирів (начальників). Також неформальний АПД може бути частиною загальної методики оцінки діяльності та підбиття підсумків. Забезпечення негайного зворотного зв'язку командирів (начальників) з особовим складом під час підготовки (діяльності, виконання завдань), коли інформація тільки відклалася в свідомості військовослужбовців – це найсильніша сторона неформального АПД.

Особливості проведення неформального АПД:

- проводиться безпосередньо командирами (начальниками);
- потребує менше часу;
- використовуються прості інформаційно-довідкові матеріали;
- проводиться за потреби;
- проводиться на місці виконання завдання.

Загальні особливості проведення АПД.

Організатор (керівник) АПД не повинен перекладати всю провину (“вказувати на когось пальцем”, або призначати “крайнього”) на окремого учасника або групу учасників.

Під час проведення АПД командири (начальники) застосовують активне слухання. Вони повинні сприяти дискусії та скеровувати її, однак особисто не брати участь в обговоренні проблем щодо виконання групою (підрозділом) завдань та способів їх вирішення.

Командири (начальники) не повинні втручатися в дискусію особового складу і сприяти цілісності і згуртованості групи (підрозділу).

Групу (підрозділ) необхідно заохочувати до розробки своїх власних рішень та спрямовувати на їх виконання.

Принципи проведення АПД:

- розпочніть із позитивного – наприклад, з похвали, жарту;
- залучення всіх учасників до активної участі;
- однакове представлення ідей та думок (незалежно від військових звань і посад);
- креативність (творчий підхід);
- відкритість новим ідеям;
- критичне мислення (стосовно теми чи ідеї);

викладення (слідування) фактам, поки вони не розкриють події у повному обсязі;

знаходження консенсусу (спільної думки), де це можливо;
взяття зобов'язання покращувати результати наступного разу.

Структура проведення АПД.

1. Вступ.

АПД – це динамічне, об'єктивне, справедливе обговорення підготовки та виконання завдань особовим складом відповідно до вимог (стандартів). Кожен може і повинен брати участь, якщо в нього є розуміння, інформація, погляди чи питання, що допоможуть підрозділу визначити та підсилити слабкі сторони та укріпити сильні.

Аналіз проведених дій передбачає навчання один в одного, незалежно від звань і посад.

АПД не оцінює успіх чи невдачу під час підготовки і діяльності. Завжди будуть слабкі сторони, які потрібно посилити, та сильні сторони, що потрібно утримувати і удосконалювати.

2. Мета підготовки (виконання завдання).

3. Замисел та завдання (місія) командира.

4. Замисел та завдання (місія) противника.

Керівник АПД повинен переглянути цілі підготовки або діяльності. Він також повинен так переформулювати питання, щоб були переглянуті як умови, так і вимоги (стандарту) щодо поставлених особовому складу завдань.

5. Завдання командира і його замисел (Що мало статися?)

Використовуючи оперативну графіку, карти чи макет місцевості командир уточнює завдання та пояснює свій задум. При необхідності, керівник заняття спрямовує обговорення в таке русло, щоб переконатися, що всі розуміють план та задум командира. Інша техніка полягає в тому, щоб підпорядковані командири переформулювали завдання (місію) та обговорили задум їхнього командира.

6. Аналіз реалізації замислу (Що відбулось?).

Командиру (начальнику, керівнику) потрібно послідовно використовувати логічний хід подій. Ставити особовому складу запитання, які спрямовують його на дискусію. Не ставити запитання таким чином: “Сержант Іваненко, чому Ви не розмістили відділення на позиції передового спостереження перед тим, як розпочати наступ?”

Необхідно запитати так: “Сержант Іваненко, як Ви вважаєте, чому противник побачив ваші сили першим, а ви його не помітили?”

Командир (начальник, керівник) під час АПД повинен дотримуватися такого порядку обговорення:

хронологічний порядок подій (завдань, дій);

обговорення відповідно до функціонального аналізу дій (порядку виконання нормативу, алгоритму виконання завдань, поля бою тощо);

обговорення ключових подій (ситуацій, дій).

Керівник АПД переглядає у логічній послідовності події (виконання завдання, діяльності), щоб описати та обговорити те, що насправді сталося. Він не повинен задавати прямі запитання з однозначною відповіддю “так” чи “ні”, а заохочувати до участі кожного в обговоренні, використовувати питання, що спрямовують на критичне мислення і такі, що вимагають розширеної відповіді. Запитання, що вимагають розширеної відповіді не містять конкретної однозначної відповіді та дозволяють особі акцентувати увагу на тому, що важливе для неї.

Процес вирішення проблем АПД.

Метою обговорення ставиться визначення сильних та слабких сторін, пропонування рішень та адаптація плану дій щодо поточної проблеми. Керівники можуть організувати обговорення, використовуючи одну з трьох технік, описаних в наступному пункті.

Різновиди техніки обговорення.

Розкриття хронологічного порядку подій (діяльності).

Техніка обговорення логічна, структурована та легка для розуміння. Вона відповідає порядку діяльності з початку до кінця та дозволяє особовому складу побачити ефективність їхніх дій на фоні інших підрозділів та подій. Розглядаючи події в порядку, в якому вони відбулися, особовий склад та командири (начальники, керівники) можуть легше повернутися до того, що сталося.

Розкриття системи управління бойовими діями.

Структура та ідея АПД полягає в тому, що командир (начальник, керівник) може скористатися деякими пунктами з таких елементів системи управління бойовими діями, що найбільше йому підходять: розвідка, маневр, вогневе забезпечення, мобільність, контрмобільність, виживання, протиповітряна оборона, матеріально-технічне забезпечення, командування та управління.

Зосереджуючись на кожному елементі системи, обговорюючи всі її фази під час діяльності, учасники обговорення можуть визначити сильні та слабкі сторони.

Обговорення ключових подій зосереджено на критичних моментах діяльності, що напряму забезпечують навчальні цілі, порядок, який визначений до його початку. Зосередивши ретельну увагу на цих подіях, обговорення заходить в безвихідь через проблемні питання, що також не відносяться до цілей та предмету діяльності. Дана техніка частково ефективна, коли час обмежений.

7. Обговорення ключових питань (Чому це відбулось саме так, та як покращити виконання (діяльність, злагодженість тощо)?)

Всі учасники АПД повинні брати участь у з'ясуванні, чому певна подія (дія, проблема) мала місце. Керівнику АПД необхідно визначити завдання, для виконання яких потрібна подальша підготовка; намагатися знайти консенсус (спільну думку) щодо найкращого способу покращення ситуації. Визначити завдання, які підрозділ виконав належним чином та способи підтримання такого ж рівня виконання у подальшому.

Ключ до успіху АПД – це надання особовому складу можливості самостійно визначити як удосконалити виконання поставленого завдання. Якщо військовослужбовці треновані, підготовлені та розуміють що мало відбутися, то вони зможуть визначити свої власні помилки, а також те, як удосконалити власні дії. Коли у військовослужбовців з'являються ідеї щодо удосконалення своїх дій, тоді вони стануть більш впевненими у своїх рішеннях і будуть докладати більше зусиль для їх реалізації.

Під час проведення АПД керівник має бути готовим визначити власний якісний показник (еталон) виконання завдання (досягнення результату діяльності).

Важливо також визначити хороші моменти. Визначте чому вони були успішно виконані. Ймовірно, що визначені фактори успіху можуть бути переведені на інші процеси, де необхідне певне підсилення. Важливо дати знати військовослужбовцям, що ви помітили їхній успіх. Це буде підтвердження того, що вони дійсно діють вірно.

8. Безпека. Командиру (начальнику, керівнику) необхідно поставити перед особовим складом такі питання:

Чи було проведено виконання завдання (навчання, заняття, дії) з дотриманням особовим складом всіх заходів безпеки?

Чи існують способи посилення заходів безпеки? Якщо існують, тоді які?

Неврахування факторів ризику призводить до втрат. Багато від чого залежить безпека військовослужбовців: дотримання правил користування обладнанням, правильне застосування тактики, відповідне врахування погоди, місцевості, розташування ресурсів – все це впливає на дотримання заходів безпеки. Надайте можливість особовому складу поговорити про те, як можна підсилити заходи безпеки.

9. Висновки.

Переконайтеся, що ключові моменти записуються (фіксуються) підпорядкованими командирами (начальниками, керівниками) під час АПД.

Наприкінці АПД ще раз наголосіть на ключових пунктах:

Що особовий склад виконав належним чином?

Що потрібно покращити?

Як підрозділ планує посилити виявлені слабкі місця?

Завершіть АПД на позитивній ноті. Зробіть так, щоб військовослужбовці шукали можливості і прагнули удосконалюватися.

Начальник Головного управління
морально-психологічного забезпечення
Збройних Сил України
генерал-майор

О.Л.ГРУНТКОВСЬКИЙ